

Трепета

Костянтина Малицька

А коли архиереї й старшина жидівська засудила Ісуса на смерть, вислали своїх слуг, щоб розшукати дерева на хрест, — знаряддя муки Сина Божого.

І вийшли слуги архиерейські на гору Ливан, де росли вікові кедри.

— Дайте нам свого дерева на хрест Ісуса Назарея! — мовлять.

Гордо виструнчився найстарший кедр і мовить їм:

— Століття ми ростемо, а ще досі не сплямились поганим учинком. Не дамо дерева на муки цього Праведника. Адже сам намісник кесаря (цїсар, володар — ред.), Пилат, не знайшов за Ним ніякої вини й обмив руки від Його засуду. Геть від нас, слуги диявола!

І зійшли висланці вниз і стали перед могутнім дубом.

— Дай нам свого дерева на хрест для Ісуса Назарея! — мовлять.

Зашуміли розлогі верхів'я дуба:

— Царем дерев зробила мене лісова громада. Не личить цареві служити знаряддям злоби й сліпоти юрби. Я бачив Назарея під моїм гіллям, як навчав народ, як благословив дітей, що їх матері приводили до Нього, як оздоровлював хворих, калік, біснуватих. І для цього добродія людства мав би я стати знаряддям муки? Геть від мене, безвіри!

І спустилися слуги ще нижче на пустельні простори, де росли гінкі пальми.

— Дай нам, пальмо, свого дерева на хрест для Ісуса Назарея! — мовлять.

Згорда глянула на них широколиста пальма.

— Для Ісуса з Назарету? Того, що годував тисячі народу рибою і хлібом? Що воскресив єдину доньку Яїра і мертвого від чотирьох днів Лазаря, брата Марії і Марти? Цьому справжньому Синові Божому мала ю завдати муки? Геть від мене, поганці!

І далі помандрували слуги архиерейські, аж перейшовши потік Кедрон, вийшли на гору в сад Гетсиманський. Росли тут оливні дерева-маслини і доних приступили висланці, мовлячи:

— Дайте нам свого дерева на хрест для Ісуса Назарея!

Сумно зашелестіла найстарша маслина:

— Я бачило Його тут учора вночі. Його учні поснули на підгір'ї, а Він, припавши до землі під моїм деревом, молився до Отця свого небесного: "Коли можна, відверни від мене муки, що вене ждуть, але не моя, а Твоя воля хай буде". І тривав у смертній боротьбі зі собою, а кривавий піт спливав Йому з чола на землю. І цьому Праведникові, що приносить себе в жертву за гріхи світу, я мала б стати за ката? Геть від мене, запроданці лукаві!

І вже не знали слуги, куди їм — до кого вдатися, коли це побачили внизу ліс.

А росли в ньому поменші дерева: буки, граби, берези й осики, кущі ліщини й калини і високі папороті.

Глухою мовчанкою привітала лісова громада єрусалимських висланців. Дуб переказав їм уже, чого вони шукають. Тільки білява осика привітливо подалася вперед своїм гнучким станом. До неї приступили відразу архиерейські слуги:

— Осико! Дай нам свого дерева на хрест для Ісуса Назарея! Осудили Його в Єрусалимі за образу кесаря і Бога. Будеш стояти там на горі, а історія запише твоє ім'я на вічну пам'ять.

— Сестро! — загомоніло лісом. — Сестро! Не йди на ворожі улещування.

Але осика вже нагнула вперед свою білу стать.

— Чи справді буду височіти над усіма?

— Зрада! — зашуміли буки й граби.

— Зрада! повторили берези й ліщини.

— Ганьба! Ганьба! — шепотіла калина, паленіючи зі сорому червоними коралями.

— Підла! Підла! Нікчемна! — гукали лісові дзвіночки, а за ними папороті й шипшини.

А осика вже лежала на возі, що їхав до Єрусалиму.

А в п'ятницю пополудні, коли сповнилася велика жертва на Голготі, о годині шостій померкло сонце і настала темрява по всій землі, що тривала до години дев'ятої. Церковна завіса роздерлася надвоє згори вниз, і мертва тиша сповила усе довкола. Ліс закляк з остраху, ні гілочка не ворохнулася. Та ось знечев'я листки осики почали дрижати, тремтіти швидко-швидко, тягом, безупинно, несамовито.

— Кара! Кара на осику! — линуло шепотом у лісовій громаді.

Так тремтить-тріпоче осика листками і донині при вітрі й без вітру, а в Україні люди назвали її за те — "трепета".